

Адыгэ Республикаэм и Правительствэ иғъэзет

Пшъэрыльыр Адыгеим ыгъэцэкIагъ

Къулыкъу зыхынэу кызтесфэхэрэм ащыщэу хэушхъафыкыгъэ дзэ операцием хэлэжьэнхэу атгуулжин фалжээм япчагъэ Адыгейм щырагъэкугъ.

Кыбылэ дээ округгым иштаб республикэм ыпашхъээ кынгэуцугээ пишээрэльтийр икьюо гъэцкэлагъэ хүргээ, мобилизацием кыыхафэхэрэм ядэшынкэ тхыльхэм ятын дээ комиссариатхэм кызыэтырагьэуцугаагь. Ащ фэгъэхынгээ къэбарыр Адыгейм и Лы-

шъхъеу Къумпыл Мурат къылопщыгъ.
Ау хэушхъафыкыгъэ дээ операцием
хэлэжжэнхэу шыонгъоныгъэ зиһэхэмрэ
контракт шыкзэклэ дээ къулыкъу зы-
хыххэу ашкло зышоигъохэмрэ джыри
аштэштых.

емрэ» сатыушхэмрэ ягъусэхэу алэклагъахъэхэрэй ахэм ашыых. Анахьэузынаиэ тырагъетыхэрэй дэкіхэрэм яунагъохар арых: социальна фэгъэктэнхэр, іспылэгьу зэфэшхъяафхэр алэклагъахъэхэрэй.

«Пшъэрыль зэрафэсшыгъэм тетэү къалэхэмэрэ районхэмэрэ япащхэм тхъамэтгъу зыдызэрхъэрэ юфшэклю купхэр муниципальнэ псэуплэхэм ашызэхащагъэх. Ахэм япшъэрылыр мобилизацием хэфагъэхэм яунагъомзренэу зэпхныигыг адырялэнэр, гумэ-кыгъоу яэ хүхэрэр зэшшуахынхэрары». — кынчагъ Къумпльы Мурат.

Зыщымырэхъатым ацэштхэп

Үрүсүем и Үлэшыгъэ КluачIэхэм къулыкъур ащызыхыщт ныбжыкIэхэм ябжыхъэ дзэдэшыгъо непэ рагъажьэ.

Мы ильэсүм а юфтхьабзэр мазэкэлэ үүж күнэнэу хүүгье. Президентэу Владимир Путиним иунашьок! э частичнэ мобилизациер зыцыхкэр лъяэхъаным дээ комиссариатхэм яофшэн къямыхьы-

льэкъынам фэшл дээ дэштын кампаниер мазэкээ зэхжахьгаа. Мобилизацием кы-дыхэллытэгье юфтьхэбээ шхъялэхэр зэшүүхыгье, джы дээ кыулыкъум епхы-гье юфшиэнэр зыгье итэурагъякокышт.

къэмыйгъэхъуగъэнхэу район администрациихэм, дээ комиссариатхэм япащэхэм пшьэрэиль шыхыаэхэр афэз-гъэчүцгэй. — Кызылагъ Күмплил Мурат.

ГЭҮҮЦҮГЬ, — кынгауар Күмпүлүр Мурат.
АР-м идзэ комиssар шъяхыаэу Александр Аверинир бжыхыэ дээ дэштыгьор Адыгейим зэрэштыклощтим, мобилизацием иоф зынсыгъэм нахь игъэкточыгъе

— Адрэ ильэсхэм афэдэу мы бжыхье дээ дэшгыг ор реколкыщт. УФ-м зыухьумэжжынымкэ и Министерствэ иунашьокэ Адыгейим щыщ ныбжжыкэ 400 фэдиз куулыкүр ахынэу кызэджштхэр, гъатхэм нахыбэ ядгэшгъагь. Джыри зэ кыыхэзгэшчимэ сшлонгыу, гъэтхэ дээ дэшгьоми къэслогъагь: мы ныбжжыкэхэр хэушхъяфыкыгъэ дээ операциер зыщыкюрэм ашшэштхэп. Офицерхэр ыкки дээ куулыкүшлэхэу контракт къэтхагъэхэр ары агъаклохэрэр. Ары паклошь, ыпэрэ ильэсчим дээ куулыкүм ашагъэхэу егъэджэн юфтихъабзэхэр зыщахырэ чыплэхэу Украинэм пэгъунэгъо алъатагъэхэм ашылэхэр эзкіэри къауащыгъэх. Арышь, мы лъэныкъомкэ нытыхэр гумэкыгъо хэтынхэр ищыкдагъэп, — кынчагь Александр Аверинчын

— кызыгъа Александр Авериним.
Джащ фэдэу тигүшүүлэгтүү кызызэриула-
гъэмкээ, Урысые Федерацием ишьольыр
ит подразделение пэпчь ныбжыкэхэр
ащэнхэ альэкъышт. Хэткүй шъяфэл, Уз-
шыгъээ KluachIexэм ащэхэрэв зыщыпсэу-
хэрэм емыльтытыгъэу зэрагоощыхэрэр.
Тишиольыр ращыхэрэр нахьыберэмкээ
зыдащэхэрэр Кынблэ ыкыл Кьюхэлэ дээ
округхэм ядзэхэр ары. Дээ дэшыгъом
иплан тетэу Адыгейм икышт ныбжы-
кэхэр лъэсыдзэхэм, ошьогу-десантыдзэх-
эм (ВДВ), стратегическэ мэхъян зилэ
ракетнэ дзэхэм (РВСН), ошьогу-косми-
ческэ kluachIexэм (ВКС), Лъэпкь гвар-
диен идзэхэм альэкъоцтых. Анахь къэлэ
чыжъэу зыдащэнхэ ыльэкъыщыр Омск,
адрэхэр гүнэгъух: Мыекъуапэ, Коре-
новск, Ростов, Волгоград, Анап, Tlyapsэ,
нэмкүхэри

«Альга-Маклэм» и их архивы

(Иклюх я 2-рэ нэклүб, ит).

Блэкъыгъэм уапэкъэ къэтыр

Цыфльэпкъми итарихъ къат-къатэу зэхэль, кътыригъэзэжырэп, лъэпкъ пэпчыи гъогу шъхъаф къыкүрэр.

Лъэпкъхэм, лэкъо цлэрылохэм альапсе къызыщежъэрэр, ахэм тарихъ гъогоу қвакъуғэр гъэунэфыгъэнэр анахъ юф къинхэм, ау гъешлэгъонхэм ащищ. Сэсишношыкъе, блэкыгъэмрэ къеклощтымрэ аклэримычыгъэу шыненгъэмрэ цыфымрэ къыламычыгъэу шыненгъэмрэ цыфымрэ къыламычыгъэу.

шынгылтын замыр цығымыр кыв-
тъельэгбоныр тхаклом иштэ-
риль шыхъаләхәм зэу аашыц.
Бләктыгъээ зимылә цыиф щыләп,
бләктыгъэм уемыуцоплапәмэ,
уапәкә къэтыр гъэпсыгыуае
хүщт. Бләктыгъэмрэ къэкло-
щтымрэ непәрә мафәм изы
лахых. Тарихыр зыкытищи-
ар къекви.

Мыш дәжым Армением
щыц тхаклоу Серо Ханзадян
мәккә лъэшкіл кыыуагъ: «Кав-
казым кыиктыгъәхәр, шукырыз-
лытәдж!» Аш лъыптыя Грузи-
ем, Армением, Азербайджан
къарыкыигъэ тхәкло цәршилохәр
къетәджыгъэх.

— СичыпІзгүхөр кызыфэз-
гъетэджыгъэхэр кышьосон,
— кыпидзэжыгъ Серо Хан-
задян. — Джыдэдэм зэхэшь-
хытыр Кавказым илыхуужь

Сиылпекъеү ахэм сягупшысуз зысыублагъэр ильесыбәккә узекіләбәжымэ советскә литератүрәм и Мәфәхү Казахстан щықуағъәхәм сахәлажъә зэхъур ары. Творческә зэлукабә задәтәші нәүж тә, тхаклохәм, мәфәкілм икілүх Алма-Ата тышызырәугъоижыгъагь. Пчыхъә горәм республике пышыкүтфымә къарыкыгъә хъеккә лъапләхәм мәфәкіләнәм тыпагъетысъагь, союзнә къералыгъоми литератүрәми чылбыру аштырубытырәм ельтытыгъеү тхаклохәр тағъетысъагь. Хъеккә лъапләхәм сәри хыңтыр Кавказым илтыхъуж тарих ымакъ. Непә цыиф лъепкә макәмә ашыщ зыфалағъеү шуапашъхә ит Мәшбәштә Исхъякъ адыг. Адыгәхәр дунаим ианаҳ ижырые цыиф лъепкъхәм ашыщых. Тәркілә анах цыиф гъешуағъәх. Яшъява-фит кіләхъопсыкіләккә, яцыфыгъә-ләлігъеккә, яләшшә-шыуашәккә Кавказым ынапәх, инамысых, иегъашшәрәрыцаарых. Джары сә сичыпіләгъүхәм къэтеджынәу зыкіяслуағъэр. Ашқілә зигугү къесшыре лъепкым лытеп-ныгъеү, шыхъәклафәу фытиләр къәдгәләгъонәу сыйәягь.

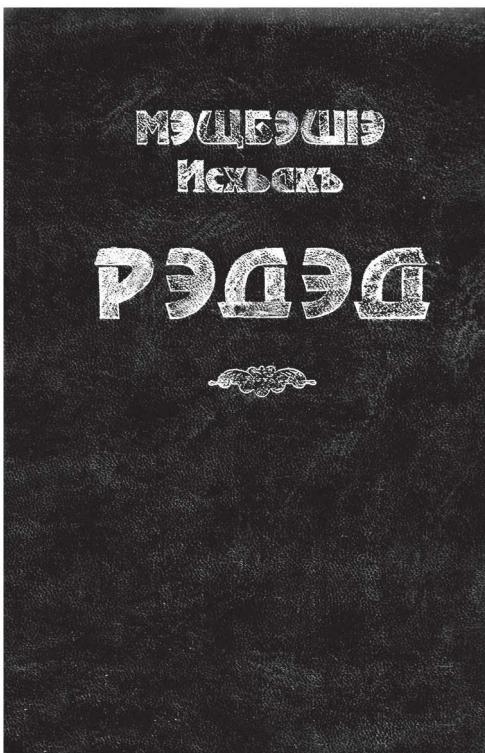
саҳатыгъ. Іәнакіләр арми кызынансызыгъер, ал гүхәкі сыйхұтуғағыз. Зәгорәм лъәпкышшоу щытыгъе адигәхеу тарихъ чынгужымъ кынәжыгъе тәкүмә ялықлоу сыйзәрәштүр сә кызынтурыштыгъ.

Казахстан ишшашу Динмухаметов

Казахстан иташы динимука-
мед Кунаевым хықілә пәпчү
хъохъубжъе ритыным ыпекілә
льэпкъхэм ягушыхъелжыгъе
ащ чыпіле щиубытырәр кыло-
щтыгъ. Нәмылә тхаклохәм хъо-
хъоу къалорәм сишыпкъеу
седеуштыгъ. Пчыхъеэхахъәр
ыкіләм факлощтыгъ, ләнәм пәс-
хәм, зәклі пломи хъунәу, хъо-
хъухъер къалогъәхагъ, аужырә
хыакіләми гүшүләр ратыгъ... Сә
саңыгъулшәжыгъәм фәдагъ, ар
сыгу къеоу сәри сегупшысагъ:
«Адә джары умакіләмә утхамыл
зықталылғаныр»...

Кунаевым Іаном пэсхэр зэкіл нәкіл кызыпилльыхағь. «Зэрэхбәзү, кіеүх гүшіләр аш кыбылжыныңтын», — сегупшысағь. Ау зәхәсхыгъем сыгу кыргызлықтарадағы...

— Джыры тихъакъэхэм аштыщ горэм гүшүйэ есты сшюигыу, — ащ кыбыу, ланэм тель тхыгъэр кыштагь, ыгушлукъызэ ланэм пэсжэм анэгуу кэлгъяа.

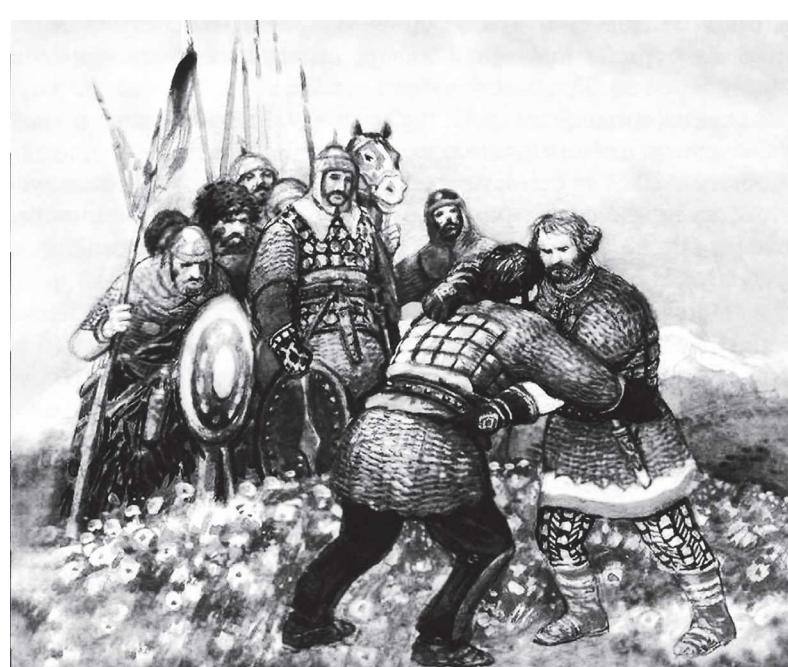

джащыгүм сыйгумэкіштэгүй. Аудэгүй дэдэү сыйгу къэктыжырэр мэфэкі һанэм сыйзыпесми, тадэжь сыйкъеклохъ зэххуми блэкыгъэ зэман чыжъэхэм, тхамыкылагъо силъэпкэ къеххула-гъэм сахэмыгушысыхажын зэрэсмыльэкыгъэр ары.

Адыгэхэм къаҳэкъыгэй горэм мыйрещтэу ығоғьаг: «Адыгэхэр егъешлэр чыгэу зикъутамэхэмкэ ошьогум зыфэзыкъудыирэм, зильапсэхэр чыжъэ дэдэу чым щеклотэхыгъэм фэдэх. Ташхъагь зышызыушьомбгыурэ ошьогум ильэгатъэрэ икууагъэрэ пшынхэ зэрэмъильэкъыштэм фэдэу адыгэхэм ятарихъ икууагы пшын пльэкъы-
рэ

штэп».

Казахстан сыйкыктың жылдын, тоғырып а дәдәм зэреттүм сегулышынага. Мың дәжүүм Францием изекілоң цэргилюу Оммерде. Голландияның архитекторы Симон Кристофер ван дер Вальде.

Кылжыгы: «Гурыт лэш! эгъүхэм яльэхъан щы! эгъэе лъэпкъхэм бэрэ агъаш! эгъогъэ цыфыгъэшхомрэ лынгъэмре кызыыхэнэжьыгъэр Кавказым исчеркесыр ары. Лынхъужынлыги, акыли, дэхагыи, шуугайзүй ахэль пстэури чыопсым ахэм къахильхъагъэх. Яшэнкэ сэанаахъэу згэш! агъоштыгъэр цыфыгъэу, шхъальтиятэжьеу ахэллыыр ары. Псэемы-блэжныгъээрэ лъэпкъ шхъафитныгъэм фырья э шулэггу лъэшымрэ ахэм сыйдигъуи агольыгъ, зыкин щагъэзыягъэп».

минкіә узәкіәләбәжымә щылә-
гъә а заом ыуж тильәпкүэгү-
хәм къарықуагъэр зәзгъәшәнйр
сшогъәшагъоныгъ

Тарихъ документхэм зэра-
рытымкэ, дээ пацхэм Рэдэд
пышшом иаужырэ льэлү фаг-
тъяцэктагь: пыщим ичыгухэр,
имыльку, ишхъягьусэ гош-
шхор, ыкъуитуй Мстислав раты-
гъэх. Рэдэдрэ ичыгу гупсэрэ
льэшэу зэрафээшьщтыгъэм
къыхэклэу гошэ дахэм мээз заул
ныиеп хымэ лъэныкъом къыщи-
гъяшэжьыгъэр.

Мстислав итхъарыло фэшьып-
къэз, 1022-рэ ильэсым Тхъе-
гощэ лъялпэм ыцлэкэ Тум-Тэ-
квашьэ чылыс щаригъэшьыгъ.
А чылысым Рэдэд ыкъохэр
щаумэхъыгъэх, чыристан дин-
ным щырагъэхъягъэх. Чыристан
зэхъухэм ахэм цэу Юрэрэ Ром-
манрэ афаусыгъ. Рэдэд ыкъоу
Роман Мстислав ыпхуу кыищи,
махъльэ фэхъугъ. Ижыре урыс
лэкъуабэ аац кытекыгъэу ары
зэралытырэр. Ильэсхэр зэ-
блэкыщтыгъэх, Рэдэд ыльи
тэклу-тэклузэ Урысыем ипшы-
хэм, илэкъольшхэм, иоркъхэм
ахахъэштыгъ.

Рэдэд пышишом къытекыгъэхэм къарыкъуагъэм фэгъэхьыгъэу ильяс 400-м къыриубытэрэ тхыгъэхэм зы гүшүэ ахэтэп. Николай Карамзином итхильэу «Урысые къэралыгъом итарихъ» зыфилорэм мыйрэущтэу щетхы: «Москва щыщ ижыре лэлкүүиплымэ Рэдэд пышишом къытекыгъэкіэ зальйтэжы. Ахэр — Добрынскэхэр, Белеутовхэр, Сорокумов-Глебовхэр, Лопухинхэр. Рэдэд иллакью ахэр аллытэх». Ахэм чыгубе алэ ильягъ, баигъэх, цэрийуагъэх. Пышигъо хэушхъяфыкыгъэхэр зэхэхъяжъхи къэралыгъо зык зэхъухэм, Урысые хэгъэгум къэралыгъо Ынэтэшхохэр щаыгъыгъэх, ялуу яши осэшхо ялагъ, пачыхъэмэ апэблэгъагъэх, дээ пэছэ цэрийуо щитыгъэх. Рэдэд ыкьюу Роман къытекыгъэхэм ащищэу Андрей Одинец Дмитрий Донским зэригъусагъэр, Андрей ыкьюу Александр Белеут пачыхъэу Апэрэ Василий зэрэпблэгъагъэр гъэунэфыгъэ шыыпкъэу щыт. Рэдэд ыкьюу Роман къытекыгъэхэм ащищэу Константин Добрынскэр дээ пашэу, губернием ипащэу щитыгъ.

«Повести временных лет» зы-
филорэм кыышо Тум-Тэкъашъэ
ипщэу Мстислав 1022-рэ ильэ-
сым Къосэгъухэм зэраторгъа-
гъэр. Мстиславрэ Рэдэд къосэ-
гъупщымрэ зэрэзэбэнгъэхэр
игъеклтыгъэу ашт кыыштыгъь.
Ситарихь романэу «Рэдэдир»
а хүгъэ-шлагъэм фэгъэхыгъь.
Романым щыщ пычыгъохэр
мыщ дэжжым сымгыгъэфедэхэ-
ми хүщт, тхыльеджэхэр ахэм
дэгью аштыгъуазэхш. Тхаклоу
сызэрэшгытм ельтыгъэу ильэс

ТХЫЛЪЫМ ИЛЬЭТЕГЪЭУЦУ

Изэчий къетэжьи

Зэльаш!эрэ адыгэ сурэтыш!эу Къат Тейцожь ильэс пшын пчагъэм творческэ юфышхоу ылэжкыгъэм къык!эк!уагь тхылъэу «Теучеж Кат. Графика» зыфилоу Москва мы ильэсым къышыдэк!ыгъэр. Аш иавторыр Геннадий Жигаревыр ары.

«Лажьэрэм лыжъ eихы»

(Гуцылэжъ)

Ар тхылъ-альбом, Іепіләсем икъеләмымып къыпкыгъэ суретхэу жанрэ зэфэшхъафхэм арыльхэмкіэ — графикэм, живописым, нэмүкхэм — зельтилгэгэ, суретшыим итворчествэ льапсэ зэридзывгээр ыкчи зызэриэтыгъэр къышытотагь. Тхылъыр ины, лъезгуухъэ, Іепкіэ-льапкіеу зэгъэзфагъэ, нэклубго 200-р зэфэдэкіэ мэхъанэ хэхыгъэ зинэ суретшыгъэхэмкіэ, ахэм афэгъэхыгъэ искусство-ведческэ тхыгъэхэмкіэ тегъэпсыхъагь.

Адыгейм изаслуженнэ, Урысъем инароднэ сурэтышІэу, АР-м и Къералыгъо премие илауреатэу Къат Теуцожъ игушуагъо дагошщэу, Адыгэ Республикаем и Лъэпкъ тхылъеджаплэ альбом-тхылъыкІэмкі лъэтетъяуцор чъэптиогъум и 26-м щызэхашгъагъ. Йофтхъабзэр зыпшъэ ифагъэр ыкІи зезыша-гъэр тхылъеджаплэм илофышІэу Кучмэз Аминэт.

Күчмээ Аминэт.
Т. Къатым ишылэнгъэ ыкчи
итворчество къизылотыкыры
тхыль зэфэшьхаяфхэр, ежь
сурэтшыям къыдигъэкыргъэхэр,
нэмькхэм итворчество къы-
ралыанлэхэрээр зэрйт гъэзет ыкчи
журнал тхыгъэхэр, тхыльхэр
щюолъэтиух «Время и худож-
ник» цээр зыфашыгъэ къэгъэ-
жийн багас.

Къят Теуцжъ ыцІэ Адыгейим,
Къэбэртаем, нэмыкІ къош рес-
публикаxээм ямызакъою, Темир
Кавказым ѿпсэухэрэм ыкИ
Ухчишхум, шылдашо

Тхылъ лъэтергъяуцом ягуалпэу хэлжэхьагъэх лъэпкъ интеллигеницием щынхэр, еджэпэ зэфэшхъяафхэм къарыгыгэ ныбжыкылхэр, искуствахэмка

Адыгэ республикэ колледжэу
У. Х. Тхъабысымым ыцэ зы-
хъырам и студентхар

Хыбырэм истүүдөхүүн
Тхылтыккээм иккынчилгээний
гупшишс кызыпкырыкырыгээр
ыкылзыфызашлокырыгээр Моск-
ва щыпсэурэ гэсагтэй, телевизионнэ
къэтэнэу «Предки
наших предков» зезиштэй, зе-
клонлэу Геннадий Жигаревыр
арэу, Нэлли Подгорскаяя зэхэ-
гьеуцокло-редакторэу зэрэшты-
тыр Аминэт кыныгай.

Г. Жигаревым шүүфэс сэлам-
кээ мэфэкүүм хэлажь эхэрэм
закыныг тээзэгт, тхыльт-альбо-
мыр кызыэрдэкүүгээмкээ зэкиэ
адыгэ лъэпкүүм ыкчи Къат
Теуцожь ыгу къыдеуу кызыэ-
рафгушшорэр, аш фэдэ цыиф
иушхэр зинэ лъэпкүүр ыкчи
иньблжээль дъаплау ильяс 40-

кіә узэкІәбәжымә Адыгэ хәку
комсомолым Г. Жигаревым Іоф
зыщишІэгъе уаҳтәм нәүасә
ежыыррә Къатымрә зэрәщы-
зәфәхъугъагъәхәр къыуагъ,
зыримыгъәукылхъәу мыш фәдә
гүшүләхәр къыпигъәхъожыгъәх:
«Ты удивительный человек,
уникальный художник, знаток
истории своего адыгского на-
рода, мой друг бесценный,
твори, живи! Поздравляю с
выходом книги».

Ащ пыдзагъеу къэгушыIаг Нелли Подгорскаяр. ГушыIэ фаби, нэмыхкI ашхъясыгъэп бзыльфыгъэр, сурэтышIеу Къат Тейцожь шлоу щыэр къыфиIуагь: «Луш, гушыIэгы гъэшIэгъон, уедэу зэлгитыгъекIи уезэшырэп, IoвшIэклошху, Iэпэлэсэньэ иныр сурэтшынымкIи, бзэгъэзорышIекIе тхакIемкIи зэфдэу зыхэгощаь, зэчый хьарамыгъэнчье зыхэль».

Лъэтергээцом хэлажьэхэрэми, ар зыцэкээ зэхажэгье Къат Тэуцожи мэфэкир шуағъэ кытаян клоняу псаунгъэ ыкчи

мамырныгъэкѣ къафэлъэуагъ.

Сурэтыш Iәпәласәү Къатым фэгъэхыгъэ пәслэ фабэ къыншыгъ аш итворчествэ дээго щыгъуаззэу, адыгэ культурэризышыкыпэу, Къокыпэм щыпсэурэ цыф лъэпкъхэм искуствэмкэ я Къэралыгъо музей икъутамэу Мыекъуапэ дэтым ипащэу, УФ-м, АР-м ыкын Ингуш Республика мэдээлэлээ тааны служененэ юфышIэу Шъэуапцэкъо Аминэт. Тхыльт-альбомын лъэгүупхъэу къыдэкыгъэмкэ ыгу къыдэлэу авторым фэгушуагь. Теуцожь ильэс пшын пчыагъэу творчествэм зыдэлажъэрэм емызэшыжь юфышIэклошхо-гупшийсаны зэрэшчилэгийн къызэригъэнэфагъэр, Къатыр Адыгейим исурэтышIэмкэ «Урнысаем инароднэ сурэтыш!» щытхъуцэ лъапIэр къызфагъэ шъюшэгъэ нэхгыре закью зэрэшчилэгийн ар къызэригъешшып

къэжырыр Аминэт күгігет-хығыг, тапекін гъэхъагъэхэр ышылхәзә иугүэ ехүйжъагъэхәм акіхъанәу, ышыхъекі тыңчыныгъэ-псауныгъэ иіэнәу кыыфэльэуагъ.

АР-м и Лъәпкъ тхылъеджапі ишащэ игуадзэу Пәнешъу Фатимә мы тхылъыр кызызэрдә-кыыгъэмкі пстәуми апәу Къатым фәгушъуагъ. Ащ пыдзатъеу, тхылъ-альбомыр ыіегу илъеу Лъәпкъ тхылъеджапім къақуын, тхылъ 14-р Теүцожъ шүхъафтын кызызерафишыгъэр акылыгъэ-шүшьтәу фильгъуыгъ, Т. Къатым итхылъ-альбом фәсакъеу зәраухъумәштыр ықін цыфхэр ашғағъәнәсәнхәм зәрәптышты-хәр къынагъ.

Мэфэжүм хэлэхжээгээ ыкчи

къыщыгушы! агъ АР-м исуретышхэм я Союз итхъаматэу, Урысъем исуретышхэм я Союз хэтэу Елена Абакумовар. Къат Теуцожь ылэхэм ямызакъо, ыгүи ышьуи сыйд фэдэрэ йофымки дышъэр къапызэу ылтытагъ. Зызыгъэспэфырэри йофзышишэрэри къэпшэнэу щымытэу, зыфедэр къэмыхуугъэ йофшлаклоу зыкъызэрэзэйуихыгъэр, лъэнныкуабэкэ, искусствэм гъогу ин зэрэцхырищирэр, ылэхэм, ыгу гъэпсэфыгъо аримытэу, зэрэлажъэрэр, ышшэрэм гухахъо зэрэхигъуатэрэри къыуауль, тхыльт-альбомыр творческэ йофшлэгъэшхоу, нэбгырищымэ — Къат Теуцожь, Геннадий Жигаревым ыкъи редактор-зэхэгъэуцуаклоу Нелли Подгорскаям — зэдалжжыгъэу ылтытагъ, яшу зэфэдэу афэбэгъончу къафиуагъ.

Мэфэкъым хэлжэхгээр зэшьхэгүсэхэу, гуманитар уштывнхэмкэ Адыгэ Республике институтэу Т. Кэращэм ыцэ зыхырэм иотдел зэфэшьхяафхэм ягофышIехэу, филологии шлэнгъэхэмкэ докторэу Къуе-къо Ассаррэ искусствооведениемкэ кандидатэу Къуекъо Маринэрэ. Ныбджэгъуныгъэу ильэсэбэм зэфирялэр язэубытылэу ахэр къэгущылагъях, тхыльтыкIэм купкышхуи аш диштерэ шъуаши зэрилэр кла-гъэтхыгъ. Сурэтшыным имызакъою, Къатым тхэн-гупшысэн зэчийн ин зэрэхэлтийр, сидрэ яфи што зэрэфишилэрэ, зиофзыгъэшшурэр цыифхэм зэррагъашорэм мы тхыльт-льэтэгъэуцор зэришысар Ассаррэ Кильгэтхыгъ.

Эзрийнээр Асфар Кийвэхээ в. Тхыльт-альбомыр аш иавторэү Г. Жигаревым игүүшүүэ кызыз-иуехы. Аш кыкылтыклоу шъхьэхэр кынытыгызъэх: адыгэ литературам ипроизведеннихэм атешыкыгъэхэр, лъяпкэ мэкъамэхэр, гукъэкыжыхэр, зеклохэр, адыгэ пишысэхэм атешыгъэхэр, грузин литературамкэ сурэтшыгъэхэр, адыгэ фольклорымрэ цыф лъяпкэ зэфэшхъяфхэм яшысэхэмрэкэ авторым итхъапэхэр, Тыркуем зэрэщылаагъэр. 2019 — 2020-рэ ильэсхэм графикэр ыкли Т. Къатым ишцээныгъэ, итворчествэ кынзасынчи хорор.

зыбытыкылар.

Мэфэкі лъэтегъяуцор дахэу, фэбагъе хэллэу *klyagъ*, хэлэжьэгъе пстэуми «тхъаугъэллэсэр» къалэжъыгъ, тхъылтыкэм пъэза мафа ырзынчай фэтэро

МАМЬІВЪІКЪ О Нурнег

Лъэпкъ зэукIэгъухэр

Адыгэ културэм и Маф

Адыгэ културэм и Мафэ игъэкIотыгъэу Мыекъуапэ щыхагъэунэфыкIыгъ.

Адыгэ Республикэм лъэпкъ йоххэмкэ, іекъыб къэралхэм ашыпсэурэ тильэпкъэгъухэм адьярлэ зэпхыныгъэхэмкэ ыкы къэбар жыгъэм иамалхэмкэ и Комитет къэцакло зыфхэхъугъэ зэхахъем лъэпкым илэпэласэхэм яошагъэхэр къышагъэлъэгъуагъэх.

Республикэм и Къэралыгъо филармоние щыкIогъэ йофтхъабзэм іепэласэхэм ятвorchествэхъа хъылдэгъонир къышагъэуахъигъ. Адыгэим, іекъыб хэгъэгхэм ашызэльашэхэр лъэпкъ іепэласэхэу Тэшүу Нурабийре Гостэксэхэй Русландрэ пхъэм хашыкIыгъэ пкыгъохэм сид фэдизэрэ уялхыгъэми, уязэшырэп.

Адыгэ кушъэр, адьгэ йанэр, музикальнэ іэмэ-псымэхэр лъэгъупхъэх. ПхъэкIычэм икъэбар нахьышоу зэзыгъашэ зышлонгъо бзыльфыгъэхэр Тэшүу Нурабий къеупчыгъэх.

Пэсэрэ лъэхъаным къышагъэжъагъэх адьгэхэм пхъэкIычэр зэрашырэм, нысашэхэм, пчыхъэзэхахъэхэм ашагъэфедээз лъэпкъ искуствэм ибайнагъэ.

фэгъэхыгъэхэр. Нэхэе Тэмарэ, Хъокю Сусанэ, Къумыкъу Щамсудин, нэмыхъэхинепэрэ ныбжыкIехэм щысашу афэхъу.

Къэгъэлъэгъонхэм ашыгъэшэгъонуу яптыгъэх культурэм, искуствэм ашашIехэрэ Стлашью Юрэ, Шхъапльяко Къэсэй, Мэшфэшү Нэдждээт, нэмыхъэри. Къэралыгъо гъэпсыкIэ илэу Адыгэир зыпсэурэр ильээси 100 зэрэхъурэм хъылдэгъонирээ зэхахъэр мэфэкI концертым лъигъэктагь.

Концертыр

Журналистэу Беданэкъо Замирэрэ артистэу Мэкулэ Русланэрэ концертыр зэрашагь. Адыгэ шуашэм, адигабзэм, адьгэ къашьом, лъэпкъ іепэласэхэм, фэшьхъафхэм къатегущыагъэх.

Адыгэ Республикэм изаслуженэ артисткэу Даутэ Сусанэ тигъэгушуагь. КыкI Зулхъаджэ кылоштыгъэ ордэу «Гощагъэгъым игыбзэ» мэкэ ютагъэклэ С. Даутэм къыхидэагь...

Ансамблэхэу «Исламыем», «Ошутенэм», «Абрекхэм» лъэпкъ искуствэм ибайнагъэ къагъэлъэгъуагь. «Ошутенэм» хэтхэу Мамхыгъэ Маринэ, Мэкуао Маринэ, Жарэкъо Руслан, Юри Конжиним, Хазэшыкъо Мосэ адьгэ ордхэр агъэжынчыгъэх. «Абрекхэм» лъэпкъ къашьохэр къашыгъэх.

Концертым, іепэласэхэм якъэгъэлъэгъонхэм урысхэр, ермэлхэр, адьгэхэр, къэндзалхэр, нэмыхъэри яптыгъэх. Музейм ныбжыкIабэ чэхъагь. Филармонием ичэхъапэ нэрэлжэгъу илэпIэгъухэр гъэшэгъонуу щагъэпсыгъэх. Къэралыгъо гъэпсыкIэ илэу Адыгэир зыпсэурэр ильээси 100 зэрэхъурэм фэгъэхыгъэр нах къахэшыгъ, аш къэлтырытхэу нэпээпль сурэтхэр зэхахъэм хэлжэхъагъэхэм атырахыгъэх.

ЕМТЫЛЬ Нурабий.

къизэрагъэлъагъорэм Тэшүу Нурабий къатегущыагъ.

Унагъом ишыкIэгъэ пкыгъохэр дахэй къельагъох. Пхъэм хэшыкIыгъэ лагъэхэр ятепльэхээ зэфэшхъафх, йанэм тетынхэмкэ лъэгъупхъэх, іерыфэгъу. Адыгэ йанэр пчэгум ит, гъомылапхъэхэр тебгъуонхэм фытегъэпсыхъагь.

Іепэласэм иеджапI

Лъэпкъ іепэласэхэр бэ мэхъух. Н. Пшешум, Р. Гостэкъом къауатэрэм тедэүээ, бзыльфыгъэхэр къяуцокыгъэхэу йошагъэхэм зэряплышигъэхэр штогъэшэгъоныгъ.

Тхыпхъэхэр, шүхъафтынхэр зышыре бзыльфыгъэ іепэласэхэри къэгъэлъэгъонхэм хэлжэхъагъэх, Джарымэкъо Зурет бъэфедэн пльээкыщт искуствэм нахь дехыхы. Пкыгъоу къыгъэлъагъохэрээр унагъом ишыкIагъэх, шүхъафтын пшынхэ пльээкыщт.

Зэлъашэрэ лъэпкъ іепэласэу Гумэ Ларисэ гүшүиэгъу тызыфхэхъум, зэгъэшэнхэр тшыгъэх. Къэгъэлъэгъонхэм яппы зышлонгъохэм япчагъэ зэрэхъорэм мэхъэнэ ин илэу Л. Гумэм ылтыгъагь.

Музей икъэгъэлъэгъонхэр

Къэралыгъо филармонием зэпымьюу йошызышIэрэ музейм ипчэхэри зэлхүгъагъэх. Лектор-искуствоведэу Хъакъуй Заремэ музейм икъэгъэлъэгъонхэм зээлэфагъэу, узыгэпишэу къашиолтагъэм уегъэгъуаз.

РСФСР-м изаслуженэ артисткэу, ордэйлио, къэшьуаклоу КыкI Зулхъаджэ фэгъэхыгъэ шээж къэгъэлъэгъонхэм тарихым куоу ухещэ. З. КыкIыр къызыхуулер ильээси 100 бэмышIеу хүгъэ.

Сэмэгу Гошнагъо фэгъэхыгъэ къэгъэлъэгъонри гум къегущыкIы. «Адыгэхэм яхабэ джащ фэд» зыфиорэ ордэу аш ыусыгъэр гъашIем хэкIокэштэг.

Композитор цэрийлоу Тхъабысымэ Умарэ итвorchествэ З. Хъакъур къите-гущыагъ.

Ордэу ыусыгъэхэр дунаим щашIэх. «Синан», «О униту», «Синкуадж», нэмыхъэри гум иорэдх.

